

דברות קדש

— לַקֵּט אַמְרִים וּפְנִינִים, דא"ח, מִשְׁדָּה רַבּוּתֵנוּ הַקְדוּשִׁים —

גליון אלף ריח

• פרשת בלק תשפ"ה •

שנה כ"ז

יו"ל ע"י מערכת דברי אמונה "תולדות אהרן"

מתורגמן של ראשונים

באר מים חיים

על הפרשה

אידישע שמועסין

הילולא דצדיקא

* * *

סוף זמן ק"ש..... 7:58

מוצ"ש לר"ת..... 9:02

עמוד היום: בבא בתרא ד.

נא לא לעיין בשעת התפלה וקרה"ת

דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בסעודת רעוא דרעוין פרשת בלק תשפ"ד

באר מים חיים

מתורגמן של ראשונים

אילנא דחיי

ציודק דין שמים מביא חיבה וריעות

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל. ופירש"י לא הביט - הקב"ה און שביעקב, שכשהן עוברין על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באוניות שלהם ובעמלן שהם עוברים על דתו, עמל - לשון עבירה, לפי שהעבירה היא עמל לפני המקום. ה' אלקיו עמו - אפילו מכעיסין וממרים לפניו אינו זז מתוכן [והיינו שנתן להם המן וענני כבוד אפילו בזמני הרוגזא].

וצ"ל שהרי מבואר במדרש שאין הקב"ה לוקח שוחד מצות על העבירות, שאם יש חס ושלם איזה פגם של עבירה, אינו מועיל לעשות במקום זה הרבה מצוות לכפר על העבירה, כי עבירה מכבה מצוה, והאיך יכול להיות שלא הביט און ביעקב, וה' אלקיו עמו.

תלמידיו של אברהם אבינו נוחלים שני עולמות

ויש לבאר, דאמרו חז"ל במשנה (אבות ה ט) כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה - מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה - מתלמידיו של בלעם הרשע, מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע, תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא, שנאמר (משלי ה) "להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא", אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת.

וביאר המפרשים שתלמידיו של אברהם אבינו אוכלין את שכן בעולם הזה וגם זוכין לעולם הבא, ואין מנכין להם מזכויותיהם מה שכבר אכלו בעולם הזה, וזהו כוונת הכתוב 'להנחיל אוהבי יש' - בעולם הזה, 'ואוצרותיהם אמלא' - בעולם הבא, ולעומת זה תלמידיו של בלעם הרשע אין להם עולם הזה וגם לא עולם הבא, וזהו כוונת המשנה 'יורשין גיהנם' בעולם הזה, 'ויורדין לבאר שחת' לעולם הבא.

'אוכלין בעולם הזה' - שיש לו מנוחה ושלוח של הסתפקות במועט

וכתב התולדות (צפנת פענח פ' שמות פ ט), שלכאורה צ"ב האיך תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה, הרי יעקב ועשו חלקו ביניהם עולם הזה ועולם הבא, ויעקב אבינו לקח את חלק העולם הבא, והאיך הם יכולים ליהנות מן העולם הזה, רק הענין הוא שמעט המוכרח להם כדי חיותם בוודאי אינו מן החשבון, ולא על זה היה כוונת החלוקה.

וכוונת המשנה שאוכלין גם בעולם הזה היינו שכיון שהם תלמידיו של אברהם אבינו שהיה ממעט עצמו ולא היה מחפש גבהות וגדלות כמו שאמר 'ואנכי עפר ואפר', אזי יש להם הנאה גם מן העולם הזה, כי בזה שיש בהם מדות טובות של 'עין טובה' להיות שמח בחלקו ומסתפק במועט, יש להם תענוג וחיות בעולם הזה, שאדם שאינו שמח בחלקו ואינו מסתפק במועט, אזי לעולם לא יחא לו מנוחת הנפש בעולם הזה, שהרי אמרו חז"ל מפורש 'אין אדם מת וחצי תאוותו בידו', כי כיון שהוא שואף תמיד להשיג עוד ועוד, אינו שבע בנפשו לעכל ולקלוט מה שיש לו, אבל אם הוא שמח בחלק שיש לו, הוא חי במנוחת הדעת ושלוות הנפש.

וכן יש בהם 'רוח נמוכה' שאינם מתרברבים להתגאות על חבריהם, ואין בהם קנאה ושנאה שמוציא את האדם מן העולם, ואורבה שמחים בשמחת חבריהם, וכן 'נפש שפלה' שלא לחפש תפוקי ומענדי עולם הזה, ולכן הם אוכלים בעולם הזה ונוחלים עולם הבא.

משא"כ תלמידיו של בלעם הרשע אין להם כלום כי יש בהם מדות רעות של 'עין רעה' שאינו מסתפק במועט, ותמיד הוא רוצה יותר ויותר ואין לו שום טעם והנאה בחלק שיש לו, כי תמיד הוא טרוד לרדוף אחר עוד כסף ולעולם לא יסב נפשו מאסיפת כסף ומלצבור הון בלי שום תכלית, ואם יש אדם בעולם שיש לו יותר כסף, אזי אינו יכול לישון בלילה על מטתו, שאין נותן מנוח לנפשו למה יש אדם בעולם שיש לו יותר כסף ממנו.

'רוח גבוהה' שתמיד הוא צריך להיות הגדול מכולם, ויש לו חשבונות האיך להתרברב על חבירו, ואם מזדמן לו אדם שיש לו איזה מעלה יותר ממנו אינו יכול לסובלו, וטורד לו את כל מנוחתו, ואוכל את נפשו, וכן 'נפש רחבה' לחמוד את כל תפוקי עולם הזה, שגם זה היא תאוה סרוחה שגוול לו את כל מנוחת הנפש. נמצא שגם בעולם הזה הוא 'יורש גיהנם', כיון שנפשו מעונה תחת שעבוד הטרדות והדאגות, ואין לו

העצה לבכור בעמו להמתין קצת

ואז יחלש בעמו ויתיישב דעתו

ראשית גוים עמלק. הוא ר"ת רג"ע והוא רומז על כעס כמו שכתוב כי רגע באפו, והוא מקליפת עמלק שבא בכח הרציחה והוא מושרש עשו, וכל הפצו של עמלק הוא שיביא את האדם לידי כעס, ואף שמלביש לפעמים במוצהר שצריך לבעוס, אבל צריך בר דעת לשקול שכר מוצה כנגד הפסדה, וכי יש הפסד גדול ופשע רבה לה' מכעס המוגנה רח"ל, וזה המוצה שיעשה יכול להיות רק לבוש של מוצה הבא מכח עמלק, ואם יכבוש את כעסו לשם ה' אז בטח עשה מוצה רבה שאין למעלה מערכה, ומתן שכרה בצדה וד"ל, והעצה אם בא לו לבעוס אז ימתין קצת אפילו רק איזה רגעים, וכבר יונח קצת האש מלכעוס, וזהו ראשית גוים ע"מלק שהוא ר"ת רג"ע.

ואחרייתו עדי אובר. דהיינו אם יאחר את כעסו קצת אפילו רגע אז ממילא יאבד הכעס ויתיישב דעתו, וגם מרמז בזה שכעס הוא ראש לכל המדות רעות כדאמר ראשית גוים וכו' שהוא ראש.

(אמרי אהרן)

בדורינו כשאדם מתחזק עצמו באמונה פשוטה

חשוב כמו בתורות הקדמים דביקות ה'

ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו. דער תרגום יונתן זאגט אז דאס גייט ארויף אויף תקיעת שופר פון ביאת המשיח, דער רבי ז"ל ברענגט אין ספר שומר אמונים (דף ע"ב ע"א) אז פאר ביאת המשיח וועט זיין די אמונה אזוי שווער אז מען וועט זיך דארפן דראפען אויף די גראדע ווענט.

אמונה איז מייטש מען זאל מאקע פילען די אמונה, הן ביי א נסיון פון געלט, הן עס מאכט זיך ח"ו א אנדער נסיון פון געזונט, אדער חלילה צער גידול בנים וכדומה, ווערט מען געפאלען ביי זיך און מען קען דאס נישט אויסהאלטען, מען קען אפילו נישט סובל זיין אז מען רעדט צו איהם, מען דארף אבער גלייבן אז אלעס איז בהשגחה פרמית עס פירט זיך גארנישט אליין.

אין היינטיגען דור אז א איד איז זיך מחזק מיט אמונה פשוטה איז דאס זייער חשוב, די פריערדיגע צדיקים פלעגן שמועסן פון דביקות ה', אבער היינט קען מען שוין אויף דעם נישט ווארטען, נאר האבן כאטש אמונה פשוטה, אין דעם דור אז מען איז זיך מחזק מיט אמונה פשוטה, איז דאס נחשב ווי אין די פריערדיגע דורות דביקות ה'.

דאס קען זיין איז דער פסוק מרמז ה' אלקיו עמו, אז עס וועט קומען א דור וואס דאס התחזקות וועט זיין נאר מיט אמונה, אז דאס השיבות פון א איד וועט זיין אז ה' אלקיו עמו, אז ער האט אמונה פשוטה, דעמאלטס ותרועת מלך בו, אין דעם דור וועט נתגלה ווערן משיח, נאך קען זיין תרועת איז לשון התחברות דאס איז מרמז אויף דביקות, ה' אלקיו עמו, א איד וואס ה' אלקיו עמו ער ליגט אין אמונה, ותרועת מלך בו, איז גלייך ווי ער וואלט געהאט דביקות.

(דברי אמונה, אידיש)

וירא בלק בן צפור.

הנה יש לבאר הקשר בין ריש לפרשתו לסוף פרשתו, שבתחלת הפרשה כי וירא בלק ובסוף וירא פנחס, והנפק"מ ביניהם, כי בלק ראה לפניו דברים טובים, ראה ישראל אוכלים המן ושותים מי הבאר, וחיים בהשקט ובשלוה אבל כיון שהיה גוי רשע עם עין רעה לזה לא היה יכול לשקוט רוחו בקרבו, וכיון שראה ישראל נוצחים שלא כדרך הטבע והם נעשים השולטים בעולם והוא בגאווה רצה להיות שליט העולם היה מוכן בשביל תאוותו לכלות אומה שלימה, ועד"ש בפתח אליהו מלכות פ"ה, כי כח המלכות הוא בפה וכיון שרצה למלוך בעולם לזה שלח אחרי מי שכוונו במלכות פה, שבפיו יכלה את העם ח"ו ויקבל הוא עתה את המלכות, אולם עוד בדרכו של בלעם אל בלק פתח ה' את פ"י האתון והעידה עליו שהוא ואתונו אחד וכל כולו טיגופת וזוהמא ולא שייך כלל בפה טמא זה לכלות את ישראל וליקח מהם השליטה והמלוכה.

ולעומת זה וירא פנחס שפנחס לא ראה לפניו דברים טובים רק השחתה, שראה האיק מלאך משחית בעם מסיבת החטא רח"ל, אבל כיון שכל פנימיותו ומגמתו לרחם ולהיטיב, לזה כל ראיתו היה ברחמנות האיק להפסיק השחתה זו ולהשיב חמות ה' מישראל ולזה מסר נפשו ויקח רמ"ח בידו ובוזה הפך מחר"ם לרח"ם שעדיין כפרה זו מכפרת והולכת.

*

ויפתח ה' את פי האתון.

הנה פי האתון נברא בערש"ק בין השמשות כמ"ש רז"ל (אבות פ"ה) וכן כוזה"ק בפרשתו שנברא פי האתון בשעתא דקדש יומא, וי"ל דהנה שבת קודש מגלה בכל העולם כי הוא ית' מלך יוצר כל כמ"ש כי ששת ימים עשה ה' וגו' וינה ביום השביעי שישב"ק הוא זכר למעשה בראשית, ולכן פי הארץ ופי הבאר ופי האתון שנבראו בשעה זו נועדו לגלות ולפרסם כבוד שמו ית' בעולם כעין מה שקדושת שב"ק מגלה ומודיע, ולזה נסתבב שאותו האתון שמצד א' היה מראה על טומאתו של בלעם שהוא ואתונו אחד, אתון זה נועד לקדש ש"ש ברבים ולפרסם ניסי ה' שפתח פה של בהמה לדבר לגלות כי הוא היוצר והכל ברצונו ית'.

*

כי מראש צורים אראנו.

הנה בגמ' (חולין פט.) אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל חושקני בכס, שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני, אבל אומות העולם אינם כן.

ובזה יתבאר דהנה רשע זה מצינו שאחר שהקריב הקרבנות התפאר והתגאה לפני השי"ת ואמר את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח, ופירש"י אמר לפניו אבותיהם של אלו בנו לפניך שבעה מזבחות, ואני ערכתי כנגד כולן, הרי שהתפאר והתגאה בקרבנותיו כאילו הרעיש בזה כל העולמות העליונים, בזמן שנעשה במה של ע"ז באותה שעה ע"י גאוותו. ולכן אח"כ בשעה שעמד אצל בלק כדי לקלל את ישראל השיג שהוא המתגאה כ"כ ודעתו גבוהה עליו ביותר אין הוא מסוגל לקלל את האומה שחביבין לפניו ית' במדה זו של ענוה ושפלות רוח, ולזה אמר מה אקב כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, וברש"י בשם המדרש, אני מסתכל בראשיתם ואני רואה אותם מיוסדים וכו' ע"י אבות ואמהות, והיינו שהתבונן והסתכל בראשיתם בא מאאע"ה שהשפיל עצמו ואמר ואנכי עפר ואפר וכן שאר האבות ואמהות השפילו עצמם תמיד כדרכם של צדיקי אמת ולכן אין אני הבעל גאה מסוגל לקללם.

שום טעם ושלוח בעולם הזה, וגם לעולם הבא הוא מקבל ענשו על כל המעשים רעים שנשתעף מן המדות הרעות, ויורד לבאר שחת.

כל המעלות הוא רק פקדון כדי להשיג את השי"ת

וישאל האדם האיק הוא יכול לזכות להיות חלקו עם תלמידיו של אברהם אבינו, לזה מבאר התולדות שעצתו 'אמונה' בהכרה נכונה בכח 'דעת דקדושה' שהכל הוא מאת השי"ת ואין לו כלום מצד עצמו, ואז אינו מתגאה בעולם שאינו שלו ומסתפק במועט, כי יודע בנפשו שכל מה שיש לו הוא רק פקדון בידו, שהקב"ה הפקיד אצלו החכמה או העשירות, והוא כמו הקדש ואסור להיות מועל בהקדש, וכעין שאמר חז"ל כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו מעל, דהיינו שבאמת אין זה שלו רק ע"י הברכה הוא מקבל זאת במתנה מאת הקב"ה, וכן הוא בכל דבר שבאמת אין זה שלו, רק נמצא בידו בשביל איזה מטרה מסוימת מאת הבורא ב"ה.

ומבאר זאת בפסוק שאמר הנביא (ירמ' ט כב כג) "אל יתהלל חכם בחכמתו גבור בגבורתו עשיר בעשרתו", שלא יתפאר החכם עם החכמה שהוא 'חכמתו' ויש לו מעלה זאת מצד עצמו, וכן הגבורה והעושר לא יתפאר במה שהוא גבורתו ועשרתו, "כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי", שעיקר המעלה הוא בזה שמנצלו לשם שמים, להתקרב אל השי"ת ולהתבטל אליו, להיות 'השכל וידוע אותי', חכמה - ללמוד וללמד לשמור ולעשות, גבורה - להיות מתגבר על היצר הרע ולכבוש תחת ידו, עושר - להחזיק לומדי תורה.

נמצא שתלמידיו של אברהם אבינו זוכים לשני עולמות, כיון שהם תלמידיו בהכנעה למעט עצמם, כמו שאמר 'אנכי עפר ואפר', וע"ז הם משיגים את כל המדות טובות, של עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה, ויש להם מנוחה ושלוה בעולם הזה, וגם נוחלים עולם הבא.

משא"כ תלמידיו של בלעם הרשע הם להיפך ממש, שתמיד מתגאים בכבוד עשרם להתפאר בכל מעלה קטנה שיש בהם, שהמעלה הוא שלו וקנה זאת בכוחות עצמו, ומתרחב על חבריו ברוב כשרונותיו ותכונותיו, ואז אין להם מנוחה ושלוה ונטרדים משני עולמות, וכמו שמצינו שהיה מתגאה 'וידוע דעת עליון', ובאמת אין זה דעת דקדושה כלל, רק הקב"ה נתן לו איזה השגה כל דהו כדי שלא יהא תרעומת לאומות העולם, שאילו היה בהם נביא כמשה רבינו היו מקיימים את שבע מצוות של בני נח, אבל זה היתה דעת דקליפה כדאיתא בזה"ק (פרישת קצד.) שהיה מרכבה לדעת דקל"ב בבחי' זה לעומת זה.

צידוק הדין מהפך הדין לרחמים

ובזה יתבאר דהנה בלעם הרשע ברוב רשעתו רצה לעורר דינים וקטרגים על בני ישראל, שהיה יודע לכוון את השעה שהקב"ה כועס שהוא רגע כמימריה, ובאותה רגע היה רוצה לקללם ולומר 'כלם', והקב"ה לא זעם כלל באותם הימים, כדי שלא לעורר שום צד של קטרג, והאיק זכו בני ישראל לרחמים רבים.

רק כיון שהם תלמידיו של אברהם אבינו, שמכירים שהכל הוא מאת השי"ת ואינם מתגאים בחכמה וגבורה ועושר שהוא משלהם, רק מנצלים זאת להיות 'השכל וידוע אותי', אזי בהכרה זו נמתק הדין.

והרבה יותר מכן הוא רבותיהון דישאל, שאפילו במצב שיש להם הסתרה לפנים הסתרה אינם נסוגים אחור להתייאש, ולא זו בלבד שאינם מתייאשים לפרוק עול האמונה, אלא גם אין להם שום תרעומת ח"ו למה נשתנה מזלם לרע, להיות שונה משאר בני אדם.

בין במצב שיש קושי בפרנסה או שאר עניינים, ובין במצב שיש טירדות ודאגות, ובין במצב שיש נסיונות ובין במצב שיש ירדות ונפילות, בכל אופן ובכל מצב אין האדם מתרעם על הקב"ה, רק מצדיק עליו דין שמים ואומר 'צדיק אתה ה' על כל הבא עלי כי אני הרשעתי', ויודע בפנימיות נפשו שהכל הוא מאת הבורא ב"ה אבינו אב הרחמן, שעושה את כל זאת כדי לכפר עליו ולתקן את נפשו בטוב ובנעימים, והוא מנהיג את כל העולם כולו בחסד וברחמים.

ולכן מדה נגד מדה הם זוכים להפך את מדת הדין למדת הרחמים, ולא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל' כי 'ה' אלקיו עמו' – שהם דבוקים עם השי"ת בכל עת ובכל שעה, בין כשמאיר שם הוי"ה ויש הנהגה של רחמים, ובין כשמאיר שם אלקים ויש הנהגה של דין, תמיד הם מתחזקים באמונה בהירה שהכל הוא מאת השי"ת ואינם נסוגים לאחור, אזי זוכים שהקב"ה מתייחס עליהם להיות נקרא 'אלקיו' ומהפך את הדין לרחמים, וכל כח הדין שורה על אומות העולם.

כל השבירה והדין הוא מן המלך בעצמו

וכן הוא בהמשך הפסוק 'ותרועת מלך ב' שיש בו ב' משמעויות לשון 'שבירה' עד"ש 'תרועה' בשבט ברזל, ולשון 'חגיבה וריעות', והם קשורים זה בזה שכלל ישראל יודעים שאפילו בשעה שיש דין ושבירה, אין זה מעצמו רק הכל הוא מאת הקב"ה, 'ותרועת' – השבירה והתרועה הוא מן המלך בעצמו, ששלח מכה זו לטובתינו, ובזכות זה זוכים לחיבה וריעות.

ובכח זה הם מבטלים את כוונת בלעם הרשע שרצה לומר 'כלם', כי הם מהפכים את אותיות 'כלם' לאותיות של 'מלך', דהיינו שמכירים שהכל הוא שכל הדין של 'כלם' נובע רק מ'מלך' מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ובתוך הדין הזה לא פוקרים בתרעומת על הנהגת הקב"ה, רק צועקים ומכריזים ה' 'מלך' ה' 'מלך' ה' 'מלך' לעולם ועד.

ואז אומר הקב"ה (דברים לג כג) "חצי אכלה בס", ודרשו חז"ל (טוטה ט.) "חצי כלים וישראל אינם כלים", כי עתיד הקב"ה להעמיד הס"מ והרשעים שהם עושי מעשיו ופעולותיו ולעשות בהם 'דין' לכלותם לגמרי, אבל ישראל אינם כלים לעולמי עד, כי כל הדין היא רק לעוררם שישבו בתשובה, ויפשטו את עקמומיות שבלב.

אידישע שמועסן

כי כבוד אכבודך...

כבוד פאר די פערד

עס איז באקאנט אז ווען די צוויי הייליגע ברידער, דער רבי ר' אלימלך און דער רבי ר' זושא זצוק"ל זענען נאכנישט געווען באקאנט אויף די וועלט מיט זייערע הויכע מדריגות, האבן זיי אפאר יאר אפגעראכטן גלות, זיי זענען ארומגעגאנגען צופיס פון דארף צו דארף, פון שטאט צו שטאט, זיי האבן אויסגעקוקט ווי געווענליכע פשוט'ע ארעמעלייט, און אזוי האבן זיי מחזיר בתשובה געווען גאר אסאך פארווארפענע אידישע נשמות.

ווען זיי זענען אנגעקומען אין שטאט לודמיר, האבן זיי געהערט אז אין שטאט איז דא א גביר א גרויסער מכניס אורח מיטן נאמען ר' יאשע, וואס ער נעמט אריין ביי זיך אלע פרעמדע אורחים, ער שטעלט אלעס צו פון שענסטן און בעסטן אפילו אויב מען האלט זיך אויף אין שטאט אויף א לאנגע צייט, זענען די צוויי הייליגע ברידער אריבער צום הויז פון ר' יאשע.

ווי נאר ר' יאשע האט זיי געזען מיט זייער אויסזען ווי צוויי אפגעריסענע קבצנים מיט די פעקלעך אויף די פלייצעס, האט ער זיי געזאגט אז ער האט שוין נישט קיין פלאץ אין שטוב, און ער האט זיי געוואלט געבן א נדבה, זיי האבן עס אבער נישט געוואלט נעמען פון אים, און זיי זענען געגאנגען איבערגעכטיגן ביי ר' אהרן, אן ארעמער חסיד וועלכן זיי האבן געקענט, ער האט זיי צוגעשטעלט אן אכסניא זיך אויפצוהאלטן אין שטאט.

פון דעמאלטס, יעדן מאל וואס זיי זענען געקומען אין לודמיר, זענען זיי שוין גלייך געגאנגען צו זייער באשטימטע אכסניה ביי ר' אהרן, פארשטייט זיך אז פאר ר' יאשע - דער באקאנטער מכניס אורח - איז עס נישט אנגעגאנגען.

יארן שפעטער, ווען די צוויי הייליגע ברידער, דער רבי ר' אלימלך, מיטן רבי'ן ר' זושא, זענען שוין געווען באוואוסט איבער די וועלט אלס גרויסע צדיקים און מנהיגי הדור, האט זיך געמאכט אז זיי האבן געדארפט זיין אין לודמיר, יענע צייט זענען זיי שוין נישט געגאנגען צופיס, נאר זיי זענען געפארן מיט פערד.

ווען ר' יאשע האט זיך דערוואוסט אז די צוויי וועלט בארימטע צדיקים דארפן אנקומען ביי זיי אין שטאט, איז ער זיי אנטקעגן געפארן מיט זיין פרעכטיגע קארעטע און ער האט זיי געבעטן זיי זאלן קומען איינשטיין ביי אים, ווייל ר' אהרן איז דאך אן ארעמאן און זיי וועלן דארט נישט האבן אזא באקוועמע אכסניה.

"פארט אהיים", האבן אים די ברידער געענטפערט, "מיר וועלן שוין נאכקומען".

דער גביר איז אהיימגעפארן, ער איז געווען זיכער אז די צדיקים וועלן טאקע באלד קומען איינשטיין ביי אים, ער האט אנגעהויבן זיך צוגרייטן מיט אלעס וואס מען דארף ווי עס פאסט פאר א קבלת פנים פון אזעלכע חשוב'ע געסט.

די הייליגע ברידער זענען אבער צוגעפארן צו זייער שטענדיגע אכסניה ביים חסיד ר' אהרן, אבער די פערד און וואגן האבן זיי געשיקט צו ר' יאשע דער מכניס אורח.

ר' יאשע איז געווארן שאקירט ווען ער האט געזען אז אנשטאט די צוויי גרויסע צדיקים האט ער גאר באקומען צוויי פערד פאר אורחים, איז ער גלייך אריבערגעלאפן צום שטוב פון ר' אהרן און ער האט געפרעגט די צוויי צדיקים פארוואס זיי אליין זענען נישט געקומען און זיי האבן גאר געשיקט די פערד אנשטאט.

"מיר האבן פארשטאנען אז אייער בקשה ווען איר האט אונז גערופן איינשטיין ביי אייך, איז דאך נישט צוליב אונז", האט אים דער רבי ר' אלימלך געענטפערט, "מיר זענען דאך די זעלבע מענטשן וואס מיר זענען געווען מיט יארן צוריק, איז פארוואס האט איר דעמאלטס אונז נישט געוואלט אויפנעמען ביי אייך אין שטוב? מוז זיין אז ווייל מיר זענען

דעמאלטס געקומען צופיס איז עס אייך נישט געווען קיין כבוד, און יעצט ווען מיר פארן שוין מיט פערד איז עס אייך יא א כבוד אונז אריינצונעמען, איז דאך די כבוד נאר צוליב די פערד, דעריבער האבן מיר אייך אהיימגעשיקט די פערד אלץ בכבוד'גע אורחים".

*

וועמען איז מען פריער מכבד?

דער צדיק רבי הילל קאלאמייער זצ"ל, האט געוואוינט אין גאלאנטע פאר ער איז געווארן רב אין קאלאמיע.

אין גאלאנטע האט געוואוינט א איד א גרויסער צדיק וועמען מען האט גערופן רבי אהרן החסיד, ער האט זיך געפירט צו דאווענען שחרית יעדן טאג פיר שעה, ער האט ממש געזאגט יעדע ווארט מיט התרגשות און מיט גרויס כוונה, יעדער וואס האט אים געהערט דאווענען איז נתעורר געווארן פון זיין ווארעמקייט.

ר' אהרן איז געווען זייער ארעם און ער האט קוים געהאט אויף צו לעבן, דאך האט ער נישט מוותר געווען אויף זיין לאנגן דאווענען, און נאר ווען ער האט געענדיגט דאווענען איז ער געגאנגען טון פאר פרנסה.

אין טאג האט דער פריץ פון שטאט וואס האט פון צייט צו צייט געהאנדלט מיט רבי אהרן אים געבעטן, "איך האב א גוטע געשעפט דיר צו פארצושלאגן, דו וועסט קענען האבן שוין פרנסה דערפון, מארגן אכט אזיגער אינדערפרי זאלסטו זיין ביי מיר אין פאלאץ!"

"אבער געדענק", האט דער פריץ געזאגט אביסל שטרענג, "אויב דו וועסט נישט קומען אין די באשטימטע צייט, מיינט דאס אז דו האסט מיר פארשעמט, און איך וועל זיך נוקם זיין אין דיר!"

רבי אהרן האט גוט געהערט די ווערטער פונעם פריץ, און ער איז גלייך אריבער צו רבי הילל זיך דורכרעדן וואס ער זאל טון מיט דעם פארלאנג פונעם פריץ וואס ער האט געפאדערט פון אים אזוי שטרענג, פון איין זייט זאגט ער אים צו גאלדענע גליקן, און פון די צווייטע זייט סטראשעט ער אים מיטן ערגסטן.

ועד יידיש
שע"י הנהלת מוסדות תולדות אהרן
ירושלים - בית שמש
בנשיאות ב"ק מו"ר אדמו"ר שליט"א

טללי נוחם

טללי נוחם נרעף לכל המשפחה הבמדרה, הושיבים בעמק הבכא מכבים את האבירה, כאשר דורם העיר והוסרה העשרה, בפטירת אבדום הדועל ראש המשפחה ששבם חיים באחוז של תורה, מי יתן לו ולחם תמורה, ה' נח ה' לקח העור תמים פעלו צור חבל בעת צרה, במיוחד נישא סם תרומין לבכור הבנים, ירדיו חיקר מלא מעשים טובים כשישנים

האבדק חיקר ברוך הכשרון הר"ר

אברהם חיים וויזל

שליט"א
חבר נאמן ועד יידיש שע"י מוסדות הקדושים

המתאבל על פטירת אביו חיקר

נתנאל
הרה"ח רבי זצ"ל

שנפטר לפתע בדמו ימיו למנוחת לב כל בני קהילתנו והשאיר אחריו דור ישרים מבורך

ועד יידיש משנת מאת כסא דתמורה קדם חסדו החשוב שליט"א וקדם כל בני המשפחה הע"י, בהמשך מעשיו הטובים והנעמים של ראש המשפחה תמצא נחמה וזכות העמידה לימן מבצרי הצורה והחסדות וליומן ב"ק רבינו שליט"א תעמוד לכם ולירעם שלא תתנו עוד צער רען, אך טוב חסד יירפכם כל הימים

החיותמים כסאב

ועד יידיש שע"י מוסדות תולדות אהרן

לחיותמים יתד למען קיום בית היידי
מוסדות תולדות אהרן פסטי ישיבה 18 ת"ח, 8000 סל 7-02-2128136
Fax: 0710-2128136, 0710-2128136

יעצט הער פריץ בין איך און דיינע הענט, טו מיט מיר וואס דו ווילסט!
דער פריץ האט באטראכט דעם פייער וואס האט זיך אנגעצינדן און רבי
אהרן'ס אויגן און זיין הארץ איז שיעור אויסגעגאנגען פון זיינע תמימות'דיגע
ווערטער מיט וואס ער האט זיך פארענטפערט, דער פריץ האט אים געזאגט
מיט אן ערגסטן שמייכל:

"הער זיך צו מיין טייערער פריינד, דו ביזט בייגעשטאנען דעם נסיון און
איך בין ארויס מיט ריווח פון טויזנט גילדן! דער האר וואס שטייט דא נעבן
מיר האט געמאכט א וועט מיט מיר, ער איז געווען זיכער אז דו וועסט קומען
גלייך צופרי אזוי ווי מיר האבן אפגערידעט, נאכדעם וואס איך האב גערעדט צו
דיר אזוי שטרענג, אבער איך קען מיין אהרן און איך האב גע'טענה'ט פאר
דעם האר, אז אהרן וועט נישט קומען צו מיר פאר ער ענדיגט זיין לאנגע
געבעט צו זיין גאט, יעצט האב איך געווינען און איך האב פארדינט טויזנט
גילדן! דו ביסט געווארן זייער טייער ביי מיר, און אלע מעגליכקייטן פון
פרנסה זענען אפן פאר דיר דא אין לאנד!

עס איז געווען א גרויסער קידוש השם. רבי אהרן איז געבליבן מיט זיין
חסידות און ערליכקייט, און ער איז געווארן א גרויסער עושר וואס האט
מכבד געווען נאר דעם אויבערשטן אליין.

רבי הילל האט עס גוט דורכגעטראכט, דערנאך האט ער אים געזאגט: "עס
איז נישט גוט זיך צו רייצן מיטן פריץ, ענדערש זאלסטו אויפשטיין פרי, און
זיך אביסל צוהאלטן ביים דאווענען, דערנאך זאלסטו גיין צום פריץ און הערן
וואס ער וויל, און שפעטער ווען דו וועסט אהיימקומען וועסטו קענען רואיג
ענדיגן דאס דאווענען, וויבאלד מען קען דאך נישט וויסן וואס אן
אויפגערגעטער פריץ קען נאך אפטון ווען מ'רעגט אים אויף, ער קען דאך
נקמה נעמען אין אלע אידן ח"ו!"

דעם אנדערן טאג אינדערפרי איז רבי אהרן אויפגעשטאנען פרי און געטון
וואס רבי הילל האט אים געהייסן, ער איז ארויס פון זיין הויז אויפן וועג צום
פריץ, אבער אזוי גייענדיג אויפן וועג האט ער אריינגעטראכט: 'וואס גיי איך
דא טון? רעדן מיטן פריץ פאר איך האב געענדיגט דאווענען, ניין! זאל זיין
וואס זיין, איך גיי אין שול ענדיגן דאס דאווענען, דער אויבערשטער פירט די
וועלט, און ער קאנטראלירט די הארץ פון יעדן, ער גיבט געלט און אלעס
ליגט אין זיינע הענט, פארוואס זאל איך יעצט טון אנדערש ווי יעדן טאג, נאר
ווייל איך האב מורא פון א בשר ודם? עס טאר נישט פאסירן!"

רבי אהרן איז צוריק אריין אין שול צו דאווענען מיטן גאנצן ווארעמקייט...
גאנץ שפעט אין טאג האט ער געענדיגט דאווענען, הערשט דאן האט ער

זיך ארויסגעלאזט אויפן וועג צום פאלאץ
פון פריץ, ווען ער איז אנגעקומען ער
האט געזען אז די טויערן זענען שוין
צוגעמאכט, נאר די הינט בילן פון אלע
זייטן, רבי אהרן האט זיך געגרייט אז דער
פריץ וועט אויסגיין אויף אים זיין גאנצע
כעס, און ער האט זיך שוין געגרייט אויף
דאס ערגסטע.

פלוצלונג באמערקט ער ווי דער פריץ
רייט אויף זיין פערד און נעבן אים פארט
איינער פון די גאר חשוב'ע פריצים פון
שכינות'דיגן געגנט, ער קוקט גוט און ער
זעט ווי זיי קומען צו אים. דער פריץ
האט אנגעהויבן שרייען מיט זיין דיקע
שטימע און ער האט געזאגט פאר זיין
חבר: "גיב א קוק אויף ר' אהרן, ער האט
געהאט די חוצפה צו גרינגשעצן אין
מיינע ווערטער, דו האסט דאך געהערט
ווי איך האב אים געכטן

געווארנט אזוי שטרענג... נו, דו האסט
וואס צו זאגן? זאג מיר דעם אמת, און
דריי זיך נישט ארויס מיט קיין תירוצים!"
ר' אהרן האט זיך אנגעהויבן
פארענטפערן פארן פריץ: "דו ווייסט
דאך אז איך שטיי אויף יעדן צופרי, און
דאס ערשטע זאך געב איך דעם כבוד און
איך דאוון פאר מיין גרויסן באשעפער,
עס איז נישט דא קיין איין זאך און קיין
שום געשעפט אין די וועלט וואס קען
אפשטיפן מיין דאווענען, גארנישט און
קיינעמס כבוד קומט נישט פאר דעם
כבוד פון הייליגן באשעפער, איך האב
אין אנהייב געטראכט פאר דיין כבוד צו
יא קומען פארן דאווענען, אבער איך האב
זיך דורכגעטראכט, וויאזוי מעג איך
מקדים דעם כבוד פון א מענטש א בשר
ודם פארן כבוד פונעם מלך מלכי
המלכים? דעריבער בין איך
צוריקגעגאנגען ענדיגן דאס דאווענען,

בעזח שירה

ו' יוסף אמר מבזרכת

ברגשי גיל ודורה נמלא ידינו ברכה כשם כל המשפחה, תבואה לראש יוסף בנו
ואחיו ודוקר בעת שמונה, להביע במקצת שבחו ותרעם והערכה, שאנו חשים לך
בלבנו פרימה, על עמידתו לימין כל בית אב המיד בכל עת ועתה, ותוך ועתה
באומר ובמעש בעצה וחשיה ובכל מידה נכונה, לבו פתח כאולם לכל אדם
במידה גדשה, וגם שלח ציבור נאמן להרחיב גבול קדושה, נוח לשמים ולבריות
ומתעסק במקדשים, להפצת מעינות תורה וחכמה בכל החורשים,

הלא הוא אחינו ובנו דוקר ון הרעיון

נמוחה"ר יוסף קדיש פרידמאן שליט"א

מראשי ועד קרן הבנין בית מדרשיט בקריית הירמיה
תסס"ק נפ"ק במלכות הקודש בארץ דרשו

לרגל השמחה השרויה במעונו

בהולדת בנו יקירו הרך המולד למזל טוב

באו אחי יוסף ואביך לברוך מקרב לב:
יתן ה' לך ולבתך רוב נחת וקדושה מן העד הזה ויחכו אבי הילד ואמו
לגדלו ולחנכו ולחכמו לתורה ולתופה ולמעשים טובים, מתוך תורה
וגדולה על שולחנכם, ומתוך הרחבת הרשת ושוכן שמחות, ותוכל
להמשיך במפעלות קודש להפאת המשפחה

אסאך אידיש נחת!

מברכים מקרב לב
אחי: ישראל - אחי - צבי פינחס - שמעון - חיים שרגא - ברוך יעקב
ניסן: משה משה היטליך - משה אייזיק קרים - נתן וואלעם - דוב בעריש
אייזיק - שלמה שמעיה קרישנסקי - יואל שווארץ - חיים חזקאל פערל
וכל בני המשפחה

גידל הענה אביך מוקדי:
אפרים פרידמאן

פני מנהג רבותי הק'

הליכות מלכי בקודש
בירור מקומו של צדיק בדקדוקי הלכות וארחות חיים

מתוך ספר "זכור לאברהם" ח"ב סימן כ"ג

סדר ליל שב"ק (יה)

המשך עבודתו הק' בעריכת השלחן

צדיק אוכל לשובע נפשו

קד. אצל כ"ק רבינו זי"ע גם ראו עבודתו בסעודתו במדת הפרישות, שעל אף גודל תשוקתו כחו מעבודת היום והשעה המאוחרת, ומיעוט אכילתו בערב שבת שאז לא נטל ידיו לסעודה, אעפ"כ היתה טעמית מרוב המאכלים רק מעט מועיר, וכן מיעט בשתיה גם בימי הקיץ הלוהטים, והי' דרכו לשתות בדרך כלל רק אחר מאכל הבשר ולפני ברהמ"ז, וגם אז שתה רק קצת מהבוסקפא. אף באחרית שנותיו שמוזג לו כמ"פ מוס לשתייה, היה הרבה פעמים משאיר רוב הכוס ונתנו לאחד מבניו או לילד שעמד אצל השלחן, וכל ימיו נמנע משתיית משקין מתוקין למיניהן וכן הקפיד שלא לשתות מים לבד (אלא עירבו מי 'סודה' ממוזג במעט יין^{קפב}). וכן כל תנועה בעת עריכת השלחן היה לו חן מיוחד בקדושה ובטהרה, וכל פרט הי' מדוקדק להפליא^{קפג}.

זמר י-ה אכסוף והמשך הזמירות לפני ברהמ"ז

קה. אחרי אמירת לחיים התחיל זמר י-ה אכסוף^{קפא} (בניגון של חותנו מרן רבינו הזקן זי"ע, שכולו מלא רגש והתלהבות^{קפב}), כותלי בית המדרש יוכיחו לגודל התעוררות והתלהבות כל הקהל הקדוש בעת שירת זמר הקדוש הלז, ועשרת מלכם בראשם הכהן הגדול מאחיו יושב בראש השלחן הדור בלבשו לבנים ומראהו כמלאך ה"צ, וכל עצמותיו תאמרנה כי לזהות בקרבו קדושת יום שב"ק נועם הנשמות עונג הרוחות ועדן הנפשות, ומתגעגע בכיסופין וגעגועין (של קדושת התפילה והשירה מזמר הקדוש הלז) באהבת השי"ת ויראתו, אשרי עין ראתה מראה כהן.

קו. אח"כ זימרו ישמחו במלכותך וכו' (בניגון שמוחה) ג' פעמים^{קפב}, קדשנו במצותיך וכו'.

באחרית שנותיו (משנת תשנ"א ואילך) נהג לפעמים לפני ברהמ"ז לומר 'מלאכים שרפים וחיות ואופני הקודש' וכו'^{קפג}, ובשעה שזימרוהו היה כל גופו מרתת ופניו להבים בהתלהבות דקדושה. (ואף כשהיה מוטל על ערש דוי בעוה"ר בסוף ימיו, כששמע זמר זה היה מתעורר מאד ומתרגש בתנועות שונות, מעוצם יקוד האמונה אשר יקד בקרבו).

קז. בשבתות יומא דפגרא בשבת חנוכה או ד' פרשיות וכיו"ב, צוה לומר קצת מעניינא דיומא.

בענין אמירת דברי תורה

קה. בדרך-כלל לא אמר תורה בסעודת ליל שב"ק^{קפא}, וזאת בשבתות ד' פרשיות או בהיותו מחוץ לעיר^{קפב}.

קפא. כתב הרמב"ם (הל' דעות פ"ד ה"ה): לא ישתה מים בתוך המזון אלא מעט ומזוג ביי, וכשיתחיל המזון להתעכל במעיו שותה מה שהוא צריך לשתות. ומה שהקפיד רבינו שלא לשתות אחר הדגים כלל הוא משום דברי התוס' במד"ק (יא) דמישתי אחר כורא סכנה הוא, והובא בהגהות רעק"א (נו"ד סי' קט"ז); ועי' תורת חיים (חולין קט) ובס' שבילי אמונה (נתיב החמישי, ד"ה ד).
קפב. ותדיר שינן וחרז לתלמידיו בגנות הענין, ולקדש עצמו במותר לו, ע"ד

מחז"ל (גיטין ע). סעודתך שהנאתך ממנה משוך ידך הימנה, ובתוס' כתובות (דף ק"ד) בשם המדרש עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, ועי' בחלק א' (סימן י"ח סעיף פ"ה) בענין שתיית מים כמות שהם, ועוד שם באריכות כמה סיפורים מענין קדש עצמו במותר לו.

קפג. דרכו היה להניח מטפחתו על השלחן לידו במשך הסעודה. פעם אירע שהמשמש נטלו משם שלא בכוונה, והקפיד רבינו עליו ואח"כ התבטא רבינו לאחד ממקורביו: כמעט שאיני עושה שום דבר שלא יהא ע"ז מקור או שנהג בה איזה צדיק, ואפילו זאת ראיתי אצל בניו הקדושים של מרן הקדוש מצאנו זי"ע. הלוא הם הרה"ק ר' ישעי' מטשעחוב והרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט זי"ע.

קפד. מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

קפה. ומרגלא בפומיה להזכיר בשיחותיו הקדושים מהעובדא שהיה אצל הרה"ק מלעכעוויטש זי"ע, בזה הלשון: "ישמחו במלכותך" נישט מיט קיין קינדער, נישט מיט קיין רינדער, נאר "במלכותך". ער האט דאס איבער געזאגט כמה פעמים "נאר במלכותך". והפטיר רבינו: ער האט דאס אריין געפרעגלט אין די ביינער אז מען זאל דאס פילן. (ועיין הסיפור בספר 'אור ישראל' דף מה).

קפו. חיברו הרה"ק בעל הצמח צדק זי"ע, והרה"ק מצאנו זי"ע היה רגיל לזמרו בכל עת רצון, כן מובא בספר פתח אליהו מהרה"ק מבארנבו זצ"ל. (ובבאבוב מנגנים ניגון זה על יאזמר בשבחין, ושמעתי מהר"ח ליבער הי"ו ששמע מפי אדמו"ר מבאבוב זצ"ל שניגון זה נובע מהרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ששמעו בהיותו אצל הרה"ק מריזין זי"ע, ואינו יודע ממי קיבלו הרה"ק מריזין זי"ע).

וזה תוכן נוסחתו: מלאכים שרפים וחיות ואופני הקודש, פרעגן וואס איז גאט, וואס איז גאט, אוי וויי וואס ענטפערט מען זיי, לית מחשבה תפיסא ביה כלל, לית מחשבה תפיסא וואס איז גאט, אוי וויי. מלאכים שרפים וחיות ואופני הקודש, פרעגן וואו איז גאט, וואו איז גאט, אוי וויי וואס ענטפערט מען זיי, לית אתר פנוי מיניה, לית אתר פנוי מיניה, אוי וויי.

קפז. עי' בס' דברי תורה מהרה"ק ממונקאטש זי"ע (נ"ה, נ"ז), שמבאר את דרך הצדיקים שלא היו אומרים תורה בסעודות שבת ויו"ט; ושמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שגם רביה"ז זי"ע לא נהג בזה קביעות לומר תורה בליל שב"ק (וכמנהג רבותיו).

סיפר ראב"ל שבראשית ימי כהונתו של רבינו זי"ע הי' אומר תורה בליל שב"ק, ולאחר שקרה האסון ל"ע [בשנת תשי"ג] בפטירת בתו הילדה שיינדל ברכה ע"ה, חדל מלומר תורה בליל שב"ק. והתבטא פ"א באחד השיחים שאחד מהדברים שתולה את האסון הלזה מחמת שהירבה לגלות סוד בדברי תורתו הללו, ובעוד איזה סיבה וכו'. וראה עוד בחלק ג' (סי' נ"ג הערה כ"ט).

ודבר פלא מצאתי בס' קרני ראם (ב"ב תשנ"ה, מהגה"צ רבי אריה מרדכי רבינוביץ אב"ד בני ברק, ח"א עמ' ס"ח) (ז"ל: עה"פ ב' תרומה (שמות כה, כז) ונשא בס את השלחן, אמר דו"ז מרן (הרה"ק רבי אברהם מפריסוב) זצ"ל, כי מו"ר החידושי הרי"ם זללה"ה, הי' נוהג לנהל את השלח"ט בש"ק בבגדי משי לבן, וכן ב"ב חלות ואמירת תורה, ואחריו מו"ר הרבי מאלכסנדר (רבי חנוך הכהן זי"ע) זצ"ל, נתן לעצמו עצה לנהל את השלחן בבגדי משי לבן, ובלי הי"ב חלות, באומרו: כי א יוד עם שני חלות הוא י"ב חלות, ואח"כ מו"ר השפת אמת זצ"ל נתן עצה לעצמו בלי בגדי משי לבן, ובלי י"ב חלות, ושלא לישב בראש השלחן רק באמצע, ונהג השלח"ט רק באמירת דברי תורה, ואני [הרה"ק מפריסוב] נתתי עצה לעצמי לנהל את השלח"ט גם בלי אמירת תורה, ודרכו בקודש כשהי' יושב אצל השלח"ט היו שפתותיו נעות וקול דממה ישמע, והי' נראה לי דרכו, שהדברים שאמר יהיה לפני השי"ת, וזה כונת הזמירות "ואילין מיליא יחון לרקיעיא" וכמ"ש (דניאל ז, כה) ומילין לצד עלאה ימלל, עכ"ל.

קפח. וכששהה בעיה"ק טבריא ת"ו אמר שמועסין בליל שב"ק אחר התפלה כשחזר לביתו נאוו קודש וליווהו התלמידים, ותוכן דברותיו אז היה מלא אמונה וחיוזק. לא ניתן לתאר כאן גודל המתקוות שזכו להרגיש בצל קדשו בשבתות בעיה"ק טבריא עד שנתו האחרונה ממש, ובאמת אמרו על שבתות אלו שאפשר לטעום בהן מעין הנסיעות של חסידים לצדיקים הקודמים תלמידי הבעש"ט זי"ע, וכמה היו מתאחדים הלבבות תחת צילא דמהימנותא דרבינו זי"ע, אשר כמים הפנים לפנים כך היה מתמסר שם כולו לתלמידיו, והזריח מאורו הגדול בדיבור ובמעשה בקירוב הלבבות. אשרי מי שזכה להיות אתו במחיצתו במיוחד בשבתות הללו ששהה מחוץ לעיר (והארכנו בזה בחלק ד', סי' ס' סעיף ג').

כמזון בקונדון

שביקש כ"ק רבינו של"ט"א שימסדו כשמו

ע"י משמשו בקונדש הרד"צ דהמפ" רבי יחזקאל דימאנט של"ט"א

ומנוסה. וכהעידו בפני הרבה חברים העורכים הבחינות שזה נתן להם א אנדער גישמאק בלמודם.

ו. ענין השיעורי תורה ברבים הוא דבר נשגב וחשוב מאוד מאור, וכבר אמרו חז"ל: 'אין דומה לימוד היחיד ללימוד ברבים' (מגילה ל. ובמדרש"א שם).

והיץ מזה הוא תועלת 'הן לעצמו' כשלומד עם רבים זה נלמד יותר בחיות ובכרען ובקול התורה, והן גורם בזה ליזכוי הרבים' שאחד מחזק את חבריו, - וגם הזכות הרבים יועיל הן להצליח יותר בלימוד, והן לחיזוק לימודיו של חבריו.

ז. הצעה מיוחדת הציע כ"ק רבינו של"ט"א: שיסדרו סדרים מיוחדים לאלו שסיימו כס"ד להתן הילדים, (וכן לבע"ב ששעתם פנויים בשעות האלו), אם בסדר לפנה"צ או בסדר לאחה"צ, לכל אחד כפי הפצו הטוב.

והדגיש כ"ק רבינו של"ט"א שזה תועלת מיוחדת הן ברוחני והן בגשמי, - ובעז"ה הגבאים היקרים יעמדו לסדר בזה לכל אחד ואחד, לשביעות רצון של כל חבר.

חברותא או בשיעור וכדו', - וכדשנינו בגמ' (תענית י.) שאין דומה לימוד לבד מלימוד בחברותא או בחבורה.

ד. כמו כן כל מי שבכילתו לשנונו ולהזרו לפחות ד' פעמים הוא מעלה גדולה ומשובח מאוד מאוד, - ויש לדעת ששינון ד' פעמים עדיין אינו נקרא חזרה, אלא לימוד ושינון להבין הגמרא כדבעי, וכעצת חז"ל: לעולם ישנה אדם פרוק ד' פעמים.

ה. רצוי ותועלת גדולה לכל מי שבכילתו לערוך הבחינות מדי שבועיים, - ולכך סידרו כס"ד שהבחינות יערך לכל שבועיים בנפרד כדי שיהא קל יותר, וכן יש בזה תועלת שמסכם ונבחן על הלימוד סמוך ונראה להלימוד, - והבחינות הוא תועלת מרובה הן לאברכים והן לבע"ב, ואפילו לזקנים כדאי מאוד להשקיע בזה, (ואפשר להמליץ בזה מה שאמרו חז"ל: ת"ח כ"ז שמוקינין דעתן מתשיבת).

ויש לדעת שהבחינות אינו עשוי להכביר, אלא אדרבה זה ממתיק הלימוד שילמדו בגישמאק ובהבנה טובה, - וזה בדיוק

א. תקנו כס"ד סדר הלימוד 'עמוד היוס', שילמוד כל אחד בכל יום עמוד גמרא בסדר הש"ס, ביחד עם כל הקהל יחדיו זקנים עם נערים - כאיש אחד בלב אחד.

ויש לדעת שעל כל אחד יש חיוב לסיים כל הש"ס בחייו, וכבר אמרו חז"ל 'אשרי מי שבא לכאן וחלמודו בידו', - ובע"ה בזה הסדר שנתקן יוכל כל אחד לסיים כל הש"ס כולו באופן קל ושוה לכל נפש, - ועל כל אחד ואחד ללמוד בכל יום ויום, דבר יום ביומו.

ב. ויש ללמוד ה'עמוד' בהבנה ובבהירות כראוי [ולא רק להעבירו כדי לצאת בעלמא] ולשם כך ראוי לקבוע מלכתחילה שעה קבועה שלימה שאז לומד העמוד. [ובזה בעצמו שמקדיש שאז לומד הלימוד] שעה שלימה ללמוד, ממילא ילמוד יותר טוב ומרוכז יותר ובהבנה טובה.

(ואלו בני תורה שתורתם אומנותם העומדים ב"ה בלמודם ובשינונם יומם וליילה לא ישבותו ילמודו העמוד לפרפ"ח באופן סדר בקיאות).

ג. כמו כן כדי שילמדו זה בהבנה כראוי, רצוי ומשובח ביותר אם יוכל ללמוד עם

וסיים רבים שליט"א בברכה מיוחדת.

שכות חזק לימוד דמורה הקדושה יתברך כל אחד ואחד בכל הדביות והתביות בתורה הקדושה, ולזכות לזה חת דקדושה מכל יוצ"ח מורך פרנסה סדרה ובעיקר, ולבחינת גופא ונפשא מעלה, וממחרד גופא לנפשו בית המקדש בבית משיח צדקני. כב"א.

בן פורת יוסף

לד יולד בבית איש שלמינו, וליוסף אמר מבורכת ברכת קהלנו, בשם כל בני קהלתנו
מבין כותלי ביהמ"ד נשמיע, ברכת מזל טוב לדידי וריע, מקצת שבתו בפניו היום להבי
ספ-סלי ביהמ"ד מהיכלות הכבוד, יפרשו בשלמו בעת רקוד, שהשמחה במעונו בן הילד

ק ול אומרים תודה כדת וכחוק, מקרב איש ולב עמוק, לשליח ציבור נאמן אבי רך הגולד והתינו
ורש שלום הבית הגדול והטהור, מתננים שינס והתאמץ להזריח לישדים אור, בכנין בית חיינו לרוד דו
יש קונה עולמות של זכויות בקנין, אין לשער ואי אפשר לימנות במנין, זכויות תורה ותפילה מזה הבני

פ רי מעללי הטובים יאכל בזמן שמחה, נודה ונהלה על כל החסד בשיר ושבחה, יקח נא מדינו מנה
ר מ"ח אבריו ושס"ה גידיו השקיע לדוב, ועוד ידו נטויה במשכנו יעקב, לרומם בית א-לקינו בפעלים לטו
ושב בשמים יראה עמלו וישיע ויגן, שירוה רוב נחת מן הנער והבן, ומכל צאצאיו שובע שמחות ית
ד ורות ישרים מבורכים מרוצים כשי, חיי אריכי ומזוני ריחיק עד בלי די, בזכות העשייה למען אחי ורעי
מאן דיתוב בבית הזה ושמו שיכר, יברך אותו ואת ביתו בחסד ובחן, אך טוב חסד ירדפטו אמן ואמן

מי שברך את האבות יברך את הבנים

ככה נברך את ידידנו בשיר ורגנים, כברכתו אשר מברך מדי שבת בשבתו בסבר פנים,
בהכרות שבעת הקדושים ובעלותם לתורה מוזמנים, הוא הגבר עומד לשרת בבית
מקדש מעט ככל העתים והזמנים, מתמסר למען הציבור ולמען בית ה' בין הנחשונים,
לו נזקקים זכויות אדירות וקנינים, בבניית הבית החדש והמפואר לרווחת גדולים
וקטנים, לו נאה לברך בשמחת הולדת ברוך מבנים, הלוא הוא יקר הערכין איש אמונים

במיהר"ר

יוסף קדיש פרידמאן

שליט"א

מראשי ועד קרן הבנין דקתלתינו
רב הפעלים ובריה התיכון למען בית השם

להגל' שמחת תולדת הבן הרך הנולד למזל טוב

אל הנער הזה התפללת ותשלם משאלין דלכאי ותייב לי בנין דכרין דעבדין רעותן
אל הבית הזה נשאנו עינינו יומם ולילה והתפללנו בורא עולם בקנין השלם זה הבנין
אכן שמע א-לקים הקשיב בקול תחינתנו ושולח לפנינו למחיה יוסף לפעול למען הבנין
ובשכר זה חנונו אלקים ויוסף לו בן בנין דכרין תחת בני"ן שלם ונתן שמחה במעון
כי מי שעוסק בצורכי ציבור באמונה הקב"ה משלם שכר כה יוסף תת לו נחת ושמחות
וזכה לגדל את הנער לתורה ולחופה ולמעשים טובים יחד עם כל צאצאיו לטוב

הכ"ד המברכים בלב ונפש חפיצה

וסד קרן הבנין
דק"ק תולדות אהרן קרית הרמ"א
תברי הקהילה
מתפללי ולומדי ביהמ"ד

תולדותיו

נולד בעיירה טולצ'ין בשנת ת"ק לאביו ר' מאיר הלוי ז"ל. היה תלמיד מובהק של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זי"ע, וכן מהרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע.

עוד בהיותו נער היה נער בעל כשרון וראש חריף, והפליא את עין כל רואיו במדותיו היקרות וביראתו שקדמה לחכמתו.

בעיר קרלין היה דר גביר שחיפש לבתו חתן ת"ח, שילם הגביר סכום הגון לשליח, שימצא בחור עילוי ומופלג לבתו, השליח יצא למסעו, ודרכו שמע את שמעו על הנער העילוי "שלמה" - מרגלית יקרה מצא, והביאו בדמים מרובים לבית הגביר.

מיד עם בואו למקום, עלתה קרנו בעיני יושביו, למדנותו נתגלה בעת שדרש את דרשתו הראשונה בביהכ"ס, ומני אז נקרא בפי כל "רבי שלמה חריף".

בקרלין דר באותה תקופה רבי אהרן הגדול, מתלמידיו המקורבים של המגיד ממעזריטש, ובהשפעתו נתקרב רבי שלמה לעולם החסידות, ואף נסע עמו להמגיד הגדול ממעזריטש, לספוג מזיו תורתו ולהתאבק בעפר גליו, שם היה לאחד מגדולי החבורה, בין אריות בני היכלא קדישא, המגיד חבבו והעריכו מאד וכשבא אל ביתו אמר המגיד בואו ונקבל פני משיח בן יוסף, והפליג בשבחי באומרו: נפשו כאבן השואבת, נמשכת רק לנקודות האמת, להשיג יראת שמים טהורה.

כאשר הפך לחסיד עסק במס"נ בעבודת הש"ת, השליך מעליו טרדות העולם, והסתפק בלחם צר ובמים לחץ, או היה שרוי בתענית מחוסר כל, וכך עמל בתורה ועבודה, את גאונותו הסתיר בצניעות פשוטת.

לאחר פטירתו של רבי אהרן, המשיך רבינו ליצוק מים על ידי המגיד ממעזריטש במשך מחצית השנה, עם הסתלקות המגיד ממעזריטש, נסע לרבי מיכל מזלאטשוב, רבי מיכל סירב לקבלו כחסיד וגזר עליו להנהיג עדה בעצמו.

עד מהרה נתפרסם גדולתו גם הצדיק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב שכיהן כרב בעירו פינסק קארלין פירסם ברבים את מדרגותיו.

רבים החלו משכימים לפתחו, חסידים, שחפשו מורה בעבודת השם, ואף יהודים הזקוקים לישועה, מרוב אהבת ישראל שבערה בקרבו לא השיב פני איש ריקם, ונתפרסם כאיש קדוש, פועל ישועות ובעל מופת. נקרא בפי החסידים "הבעל שם טוב הקטן".

עיקר חיותו השקיע בעבודה שבלב - זו תפלה, אשר תפלתו שהיתה בכיסופין ובמסירות נפש עד כלות הכוחות ממש, כבשה את לב שומעיו ועוררה לתשובה, את כל כולו הכניס בתפלה, והיה בוקע רקיעים ממש.

ועולה על כולנה החכמה האמיתית, היא יראת שמים, יראתו את הבורא היתה לשם דבר, קודם גשתו לתפלה, דם היתה יוצא מגופו מרוב פחד ואימה. ואכן העיד עליו תלמידו השרף מסטרעליסק כי היה "אוצר היראה".

גם במידת הצדקה לא ידע גבולות, לעצמו לא הניח מאומה, אף בזמנים שבביתו היה מרוקן מכל, פזר לצדקה כל מטבע שהגיעה לידי, באומרו שכל חיותו היא מנתינת הצדקה, בפרט למען ישוב א"י עשה רבות.

את חסידיו חינך לאמונת חכמים, וכה היה רגיל לומר: פעולתי הראשונה עם חסיד בבוא אלי היא ליטול את שכלו ממנו, באופן שלא יוכל להתנהג על פיו, רק ע"פ אמונה.

רבים השיב מעוון, ידוע שכל מי שנגע בידו הקדושה לא נפטר בלי תשובה.

בספר ספרן של צדיקים כותב שרבינו ראה ברוח קודשו מסוף העולם עד סופו, וידוע על כל בני האדם מה ומי היו בגלגולים הראשונים, וכל החיצונים פחדו ממנו.

הרה"ק בעל התניא אמר עליו שהוא טפח גבוה מהעולם

תלמידו רבי מרדכי מלעכאוויטש זי"ע העיד על רבו שהיה מכיר שיחות עופות, שיחות חיות, שיחות דקלים ושיחות מלאכי השרת, וכל מה שמפורש בגמ' על ר' יוחנן בן זכאי.

פעם בא אליו יהודי וביקש ממנו היות שהוא יודע שיחות עופות ודקלים וכו', ע"כ מבקשו שילמדו את החכמה, ענה לו את זה אי אפשר ללמוד, כי מאיפה יודע אני זאת, אני עשיתי תשובה, ותשובה מגעת עד כסא הכבוד, ובכסא הכבוד של מרכבה יש פני שור פני נשר וכו' והם לימדו אותי.

תלמידיו

מתלמידיו הראשים היו הרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש זי"ע, הרה"ק ר' אשר מסטאלין זי"ע, ר' השרף ר' אורי מסטרעליסק זי"ע, והרה"ק ר' משה מבראד זי"ע.

אליהו הנביא רגיל אצלו

הרה"ק ר' לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל אמר פעם א' להמשמש שלו שילך לקרא את ר' שלמה בן יוסטא והלך לחפש אותו ולא ידעו לענות לו, עד שפגש באיש אחד שאמר לו שהוא יודע מאיש ששמו שלמה שגר בבית קטן והוא מלמד, והלך

אליו ואמר לו שרבינו קורא אותו שיבוא אצלו, וענה לו הרה"ק מהר"צ ז"ל שיבוא לאחר כמה שעות, והתפלא המשמש מדוע לא הלך תיכף ובעבור כמה שעות הלך להביאו, כשנכנס אליו קם רבינו מכסאו ואמר לו ברוך הבא ר' שלמה, והכין לו כסא, וישבו כן שעות אחדות ופניהם פני להבים, ולא דברו אף דבור קל, ואחר כמה שעות קמו שניהם מכסאותיהם והתחילו לשחוק ושחקו הרבה, והלך לביתו, אח"כ שאל המשמש את הרה"ק מבארדיטשוב על הפלאים האלו שראה, אמר לו הרה"ק דע כי היה קטרוג גדול על היהודים הגרים בסביבותינו, ונאספו כל הפריצים והחליטו להוציא גזירות גירוש על היהודים, וכאשר הפצתי בתחילה לבטל הגזירה, אמרו לי מן השמים אשר ר' שלמה בן יוסטא יוכל להועיל בדבר זה, כי אליהו הנביא רגיל אצלו, וכאשר בא לכאן ישבנו יחד ורעדנו ופחד אחזו אותנו, כשראינו שכל הפריצים התאספו והסכימו לעצה הרעה הזאת, והנה המנהג אצל השרים אשר אפילו אחד יכול לעכב הגזרה, ופתאום בא אליהו הנביא בדמות פריץ זקן, וישב ג"כ על יד שלחנם וכאשר נתנו לפניו לחתום על הגזרה, אמר שאין ברצונו לחתום על זה, ונעשה תיכף מחלוקת ופירוד לבבות ביניהם וקרעו הגזירה לקרעים, וכאשר ראינו זה התחלנו לשחוק מהשרים השוטנים, כי יבא איש נכרי שאינם מכירים אותו, וביטל כל עצתם, האם יש שחוק יותר מזה (קובץ אליהו)

גמילות חסד

פעם בערב שבת לפנות ערב כשעמד כבר ליד התיבה מעוטף בטליתו לומר הודו ה' אז זמן רב לפני זמן כניסת שבת, עשה בעצמו חשבון הנפש, היות שהוא עכשיו במצב של חכמתו מרובה ממעשיו, כי לא ה' לו אז שום הזדמנות של מצוה, ופתאום ראה ברוה"ק אשה עומדת בשוק ורוצה למכור איזה דבר, אבל הקונה ה' לו מטבע גדולה ולא היתה לה איפה להחליף המטבע, והצטערה האשה על כך מאד, ותיכף הסיר הרש"ק את טליתו ממנו והלך לביתו, ולקח ספסל שיוכל להגיע מעל

יום שני פרשת פנחס י"ח תמוז
באולם "קוסוב וויניץ" בית שמש

הזמנה אישית לכל ידידי ומכירי ישיבה
בשבת והודי להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו
הגנו להזמין את ידידנו ומכירינו
לשמוחת הבר מצוה של בנו היקר

כבוד יהודה אליעזר נ"י
שתתקיים ביום שני פרשת פנחס י"ח תמוז
באולם "קוסוב וויניץ"
רח' האדמו"ר מבעלז 4 בית שמש
קבלת אורחים משעה 8:30 בערב

בברכה
עמרם פערל וב"ב
בן הר"ר אהרן שליט"א
חתן הר"ר שמואל קרויס שליט"א

ומשפעת מצות תפילין יתמשך עלי לחיות לי חיים ארוכים ושפע קודש

יום שלישי פרשת פנחס אור ל"ב תמוז
באולם "פארהאנד" בית יעקב הישן

בשבת והודי להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו
הגנו להזמין את ידידנו ומכירינו
לשמוחת הבר מצוה של בנו היקר

כבוד אליעזר זאב הכהן נ"י
שתתקיים ביום שלישי פרשת פנחס אור ל"ב תמוז
באולם "פארהאנד" בית יעקב הישן
קבלת אורחים משעה 8:30 בערב
ובת"ד שמוחה במעונכם ישמח לבנו גם אננו

בברכה
יהושע הכהן קאהן וב"ב
בן מרן ראש הישיבה שליט"א
חתן ב"ק אדמו"ר מראחוב שליט"א

ומשפעת מצות תפילין יתמשך עלי לחיות לי חיים ארוכים ושפע קודש

הארון, והי' לו שם כסף של צדקה, והלך לשוק והחליף את המטבע להאשה.

פיזור נתן לאבינוים

כששידך את בנו הרה"צ ר' משה עם הצדיק הרבי רבי ברוך ממזיבוז', הבטיח הרש"ק נדוני'ה, והחסידיים אספו את הסכום ונתנו לרבע שישלח להר"ב ותיכף חילק זאת לעניים, ובא מכתב שני מהר"ב למה לא שולח את הנדון, שוב אספו הכסף ושוב חילק זאת לעניים, והר"ב כתב מכתב אזהרה שאם לא ישלח הנדוני'ה ישלח בחזרה התנאים, ואספו פעם שלישית והחליטו שלא לתת לו הכסף עד שיעלה ממש על העגלה ויסע להחתונה ואז בטח לא יחלק את הכסף, כי בלי נדן בטח לא יסע, מה גם שידוע שהר"ב בעל קפדון, וכן עשו ולא נתנו לו הכסף רק בזמן הנסיעה וגם אז חילק הכסף לעניים ולא השאיר לעצמו כלום, ונסעו בלי כסף.

כשבאו להרה"ג לא שאל כלום מהכסף, אחרי החתונה ושבעת ימי המשתה, כשהרש"ק כבר רצה לנסוע הביתה, ובנו נשאר שם, בעת שנפרד מבנו שאלו בנו היות שאתה יודע שחותני הוא בעל מקפיד, ומה יהיה כשיתבע ממנו הנדוני'ה, מה אומר לו, ענה לו אל תענה לו שום דבר רק תיגש לקיר ותספר לי הכל ואני אשמע מה שאתה לוחש לקיר, והר"ב לא תבע ממנו הנדון, רק פעם בערב שבת כשהר"ב אמר שיר השיירים והגיע להפסוק צרור המור דודי לי, רמז לו באצבעו על צרור הכסף שהבטיחו לנדון, ותיכף ניגש האברך אל הקיר, ולחש שחותנו תובע ממנו הכסף, ותיכף קרא לו הר"ב ואמר לו אברכים של היום איזה פחדנים הם, רק רמזתי לו משהו ותיכף סיפרת לאבדך.

דביקותו

מסופר על הרה"ק מהר"ש מקארלין זצ"ל, שפעם אחת נסע בדרך משופע על הר גדול, ומפחד הסוסים אשר רצו מבוהלים ודחופים באין מעצור, הפסיק מדביקות ה' לרגע מועט, והתמרמר מאד על זה, וקיבל על עצמו מסירות נפש ממש לתקן לפי תשובת המשקל, שבמכוון עבר הגבול, אשר לפי נימוסם היו רשאים לירות אחריו בקנה השריפה, והיה אז בסכנת מות, ואעפ"כ היה מחזיק עצמו מבלי להיות נפסק מדביקותו יתברך. מזה נראה גודל מעלת הצדיקים הגדולים, אשר יראים ועושים תשובה במסירת נפש על ביטול רגע אחד מדביקות ה', לאשר כי אז היה נמנע מלחשוב בדביקות הבורא.

(חסד נעוריד)

ענוותנותו

הרה"ק ר' אשר הגדול זצוק"ל מסטאלין, לאחר פטירת רבו הקדוש זצ"ל ר' שלמה מקארלין, סיפר אודתו לאנשיו, היות כאשר נודע שהוא הקדוש היה עניו ושפל מאד שהיה מרגלא בפומי' הקדוש שבודאי ילך לנהיגו והיה אצלו זאת לבטח בלי ספק כלל, והנה כאשר נח נפשי' יצאו לקראתו כתות של מלאכי השרת באמרם פנו מקום לר' שלמה, והוא לא פנה אליהם בהחשבו שלא עליו כיוונו, כי הוא מוכשר לגיהנום, אח"כ באו לקראתו הרבה גדולים וצדיקים בשרים ובשמחה וגם אליהם לא פנה כלל כמדובר, והנה הלכו לקראתו צדיקים גדולים אשר הכירם בחיים חיותו, ומלאכים שרפים, ורקדו כנגדו בכל מיני פאר ויופי

ושמחה רבה באמרם אליו שמולכים רבינו שלמה לגן עדן עליון וכי הוא ראוי לכל הגדולה הזה, אז אמר בתימה, הזה הוא העולם אמת? שנותנים לי ג"ע, הלא אני יודע בעצמי שאני ראוי לגיהנום, ולא לגן עדן, ולא רצה בשום אופן לילך עמהם, עד שהשכינה הקדושה אמרה עליו שלמה בני בוא עמי לג"ע, ואני נותן לך מאוצר מתנת חנים ונתרצה. (שמע שלמה)

צדיק גזר

קודם שנתגלה היה עני גדול והיו לו שלשה בנים, וגר אצל מוכר חלב עשיר, ולא ידע החוכר חלב שהרה"צ מהר"ש ז"ע הוא בדוחק גדול כל כך, פ"א הריחו הילדים של הרה"צ ריח תבשיל מבושם בבית החוכר, וכיון שלא אכלו כמה ימים נפלו ונתעלפו מחמת רעב, ונתאספו אנשים רבים עד שהקיפו אותם, וגם החוכר נכנס ושאל אותם מדוע נתעלפו, וספרו לו מהדחקות שהרה"צ יושב כל היום בביהמ"ד ואינו מפרנס אותם, וירץ לביהמ"ד להכות את הרה"צ, אבל כשנכנס לביהמ"ד וראה צורתו, נבהל כי ראה כי מלאך אלקים הוא, ומאז נתן לאשתו ולבניו בכדי לפרנסם, אחר כמה שנים מת החוכר, והגידו להרה"ק והלך אל הלוי'ה, וכאשר הסתימו הגולל לקח הרה"ק חתיכה קטנה של ענף האילן, ונעץ בתוך הקבר, והלך לביתו לקבל ש"ק, כאשר ישב לשלחן לבילי שבת נתלהבו פניו ובערו כאש, וישב כך כמה שעות, ולא אכל סעודת ש"ק, ופתאום הקיץ ממחשבותיו ואכל סעודת שבת כנהוג, ואחד מהחסידיים שהיה דבוק אליו, שאל אותו על הפלא, ואמר לו כי עשיתי מעשה נורא, כי כאשר נעצתי את החתיכה מהענף העץ בתוך הקבר של החוכר הנ"ל לא היה יכול המלאך דומה ליגע בו לרעה, ונעשה רעש גדול בשמים כי החוכר היה בעל עבירה, ושאלו מי עשה זאת ויענו המלאכים כי ר' שלמה בן יוטא עשה זאת לפי שפירנס את ב"ב, ונגמר שיקראו אותי לדיון, וטענתי בב"ד של מעלה יען כי הציל נפש אשתי ובני מרעב וכל המקיים נפש אחת מישראל וכו', ויצאתי זכאי.

(קובץ אליהו)

פרנסה מהיכן?

טרם התגלותו, בהיותו אברך, היה רבנו עני גדול, ללא שום מקור תמיכה, ישב ביום ובלילה בביהמ"ד ועסק בעבודתו הקדושה ובתלמידיו. התבונן אחד מבאי ביהמ"ד בכל הליכותיו, ותמה "מהיכן מפרנס אברך זה את אשתו וילדיו? מהיכן אתה חי? ומנין מזון מחיה לבני ביתך?" השיבו: יש לי שתי 'קיא', חשב השואל, שיש לרבנו בביתו שתי פרות חולבות (פרה - קיא בלשון אידיש) ועליהן פרנסתו, וחיפש את מקום מגוריו, ברצותו לשלוח אליו לקוחות ולהרבות פרנסתו, כשהגיע לבית רבינו, פנה לרבנית ובקש לקנות חלב, ענתה לו, "מאי לי חלב? האם יש לי פרה חולבת?" הגיע האיש לרבינו בטענות "למה ככה רמינני?" ענה, חלילה לי מלשקר, באמת כל חיותי משני "כי, האחד, כי בו ישמח ליבנו, והשני כי בשם קדשו בטחנו.

הוסיף על כך תלמידו הרבי ר' מרדכי מלכוויטש, אנו איננו יכולים להשיג דרגה כזו,

תאונות אכילה

מובא בסה"ק בית אהרן בשם הק' ר' שלמה קארלינער אשר אמרו עליו צדיקי דורו שהי' נשמת משיח בן יוסף, וז"ל שם, אז סיא קומט צום עסן אין מיא איז זיך מקרר פון די תאות אכילה ווערט דאס גירעכנט גלגול שלג עכ"ל.

(שלחן הטהור מ' עצות האכילה)

בשם ר' שלמה קארלינער זצ"ל המופת הגדול שבמופתים הוא אריינטאן אין א יודען ער זאל קענען זאגען א ווארט פאר גאט עכ"ל, דער תכלית פון אלע מופתים וואס צדיקים האבן געטאן איז געוועהן אריינברענגען אין יודישע קינדער אז עס איז דא א בורא כל עולמים.

(דברי אמונה אידיש)

אכן יש לנו שני כי אחרים שמהם כל חיותנו, חסדי ה' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמיו.

(שמע שלמה)

הסתלקותו

כל ימיו השתוקק למסור נפשו על קדוש השם, בבחינת ר' עקיבא שאמר, כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא לידי ואקיימו, היה זה בשנת תקנ"ב, מלחמה עומדת בפתח, וריח אבק שריפה נשא באויר כשנתיים לפני חלוקת פולין, מדרו הפולנים בשלטון הרוסי כדי לפרוק את עולו, גדודי הקוזקים שוטטו בעיירות, דכאו את ההתמרדות, והביאו עמם מגור ופחד לכל מקום אליו הגיעו, ובערב שבת, ט"ז בתמוז נכבשה העיר על ידי הקוזקים, לרגל הנצחון קבל הגדוד לשלול ולעשות ככל העולה על רוחם במשך כשעתיים.

החיילים התנפלו על בתי ישראל, וכל יהודי העיר ברחו לבית מדרשו של רבינו, רבינו הקדוש עמד בתפלתו, ראשו מוכנס בארון הקודש, שקוע הוא בדביקותו, ולא שם לבו לנעשה סביבו, קוזאק גבה קומה וצולע שעבר בחוץ כיון את רובהו מבעד לחלון לעבר רבינו, בראותו נכדו הקטן, שרבינו אינו רואה מאומה, משך בכנף בגדו, ומתוך כך נפסק מדבקתו, באותו רגע ירה בו הקוזק, ונכנס הקליע ברגלו, אמר על כך רבינו, שאלמלא עוררתי, לא היה יכול לשלוט בו שום כח בעולם, ברגע זה נסתיימו היריות בעיר, ורבינו לא הניח לטפל בו בשבת קודש, הדלקת ברגלו הלכה והחריפה, הוא שכב במיטתו כל אותו שבוע, וספר הזוהר פתוח לפניו, ביום ה' כ"ב בתמוז יצאה נשמתו בטהרה בקוראו את הפסוק, "וינטלם וינשאם כל ימי עולם".

ימי חייו של רבינו היו נ"ב שנה, כמנין שנותיו של שמואל הנביא.

שמו נזכר ברטט קודש עד היום בקרב ישראל, ציונו הפך למקום תפילה ליהודים רבים, שנהגו להשתטח שם בתפילה ובתחנונים במשך שנים רבות.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

בין המצרים

עיקר האורות מתגלים בימי המצרים

כתיב (חבקוק ב) הנה עפלה לא ישרה נפשו בו וצדיק באמונתו יחיה, והנה הפירוש של עופלה היא לשון אפל, כי יראה לפנינו גודל החושך והאופל שיצמח בעולם באחרית ימי הגלות קודם ביאת משיח.

ואמר הכתוב, כי מי שהולך באפילה ולא ישוב, לא ישרה נפשו בו, כשבאים ח"ו ימי החושך הנקראים ימי אפילה, לא ישרה נפשו בו, כי אין לו במה להתחזק, כאשר פירש התרגום הארמי רשעיא אמרין לית כל אלין, פירוש שזה אינו בחינות הזמן, אבל וצדיקא על קושטתון יתקיימון, שיודעים האמת כי לית אתר פנוי מיניה, וכל הנסתרות באמת המה גלויים גדולים, רק צריך לחפש ולמצוא האור שבהם, כמו שכתוב בסה"ק (עבודת ישראל פרשת מסעי) אשר עיקר האורות מתגלים בימי המצרים, בבחינת (איכה א) כל רודפיה השיגוה בין המצרים, כי לית נהורא כנהורא דנפיק מגו חשוכא (וזהו תצוה קפ"ד ע"א), והעבודה שמתגלה בזה הזמן חשוב מבלי שיעור וחקר.

(שומר אמונים / דרוש האמונה פ"ד)

בימי המצרים ישגיה על כל תנועה

אין די דריי וואכן (ימי המצרים) דארף מען זיין שטארק אויסגעריכט מיט יעדע תנועה וואס מען טוט, ווייל עס ליגט באהאלטן אין די טעג ענינים גדולים.

שבתות ימי המצרים - ימים העילאים ביותר

די דריי וואכן איז די נידעריגסטע וואכן פון יאהר, אבער די שבתים זענען די העכסטע שבתים פון יאהר, ווייל אין דער וואכן איז די שכינה הק' אין גלות און שבת ווערט זי נתעלה אסאך העכער, דארף מען זיך מחזק זיין און דאווענען מיט א חיות מיט א לעבעדיגקייט.

(משיחות רבינו זצוק"ל - לפני הודו שב"ק פנחס תשכ"א)

שבעה עשר בתמוז

אין די דריי וואכען פון שבעה עשר בתמוז ביז תשעה באב איז געווען פאר אידישע קינדער בלי שיעור צרות, דער מדרש זאגט (איכה פ"א סי' כ"ט) כל רודפיה השיגוה בין המצרים, ביומין דעקא (פירוש צרות) משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב עכ"ל.

אין שבעה עשר בתמוז איז געשען פינעף צרות, די לוחות זענען דעמאלטס צובראכען געווארען ווען משה רבינו איז אראפגעקומען פון הימעל, און דער קרבן תמיד איז בטל געווארען ביים בית ראשון, און די שטאט ירושלים איז געשפאלטען געווארען ביים בית שני, און אפוסטומוס הרשע האט פארברענט די תורה, און מען האט אריינגעשטעלט א צלם אין היכל, און אין תשעה באב איז געווען דער חורבן בית ראשון און דער חורבן בית שני, און דעמאלטס איז נגזר געווארען ביים חטא פון די מרגלים דאס די אידען זאלען בלייבען אין מדבר, און דעמאלטס איז איינגענומען געווארען די שטאט ביתר, און עס זענען אויסגעגרייט געווארען אהן א שיעור אידען, און אין תשעה באב האט אויפגעאקערט טורנסרופוס הרשע דעם היכל.

דער עיקר צרה פון אלע צרות איז דער חורבן בית המקדש, ווען דאס בית המקדש איז געשטאנען האט דאס בית המקדש מכפר געווען אויפן כלל ישראל, דער תמיד של שחר האט מכפר געווען אויף די עבירות פון ביינאכט, און דער תמיד של בין הערבים האט מכפר געווען אויף די עבירות פון בייטאט, ווי לאנג מען האט מקריב געווען די תמידים האבען די גוים נישט געקענט איינגענומען די שטאט ירושלים, און ווען מען האט אויפגעהערט מקריב זיין די תמידים דעמאלטס איז געווארען איינגענומען די שטאט.

(דברי אמונה אידיש)

- צום שבעה עשר בתמוז -

מס' תענית (פ"ד מ"ו) חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, נשתברו הלוחות, ובטל התמיד, והובקעה העיר, ושרף אפוסטמוס את התורה, והעמיד צלם בהיכל.

כתב הרמב"ם (הל' תעניות פ"ה ה"א) בזה"ל, יש שם ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן, כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה עד שגמר להם ולנו אותן הצרות, שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב שנאמר, והתודו את עונם ואת עון אבותם וגו' עכ"ל, ובמשנ"ב (סי' תקמ"ט סק"א) העתיק דברי הרמב"ם וכתב בזה"ל, ולכן חייב כל איש לשום אל לבו באותן הימים ולפשפש במעשיו ולשוב בהן, כי אין העיקר התענית, ואין התענית אלא הכנה לתשובה, לכן אותם האנשים שכשהם מתענים הולכים בטיול ובדברים בטלים תפשו הטפל והניחו העיקר, ומ"מ אין לפטור את עצמו בתשובה בלבד, כי ימים אלו הם מצות עשה מדברי הנביאים להתענות בהם עכ"ל.

דיני בין המצרים: משקיעת החמה אור ל"ז תמוז חלין דין ג' שבועות, ובשנה זו מתחיל דינים אלו ממוצע"ק, ולכן נציע בקצרה דיני ומנהגיו • אין נושאין נשים מ"ז בתמוז עד אחר ט"ב (ש"ע סי' תקנ"א ס"ב), אבל מותר לגמור שידוך, ואף מותר לעשות מסיבת אירוסין [תנאים] עד ר"ח אב (משנ"ב סקט"ז), ורבינו ז"ל המליץ שעדיף שלא לעשות מסיבת אירוסין בימים אלו • נוהגין שלא לעשות תספורת בימים אלו (ש"ע סי' תקנ"א ס"ד), ומנהג זה שייך בכל שערות הגוף (שם סי' א), לבד השפה כשמעכב האכילה (שם סי' א), יש מקילים שלקטנים יש להקל בתספורת עד שבוע שחל בו ט"ב (משנ"ב סקט"ב) ולכן בעת הצורך יש להקל על פי הוראת חכם, נשים מותרות לגלח שער היוצא בצדעי הראש, משום צניעות (משנ"ב סקט"ט) • עד שבוע שחל בו ט"ב מותר ליטול צפרנים כרגיל • אין לעשות בימים אלו ריקודין ומחולות שאינו של מצוה (משנ"ב סקט"ז), ובכללן איסור שמיעת מוזיק מכלי זמר או מוקלט מכלי זמר (ש"ת מנחת יצחק ח"א סי' ק"א).

ברכת שהחיינו: נוהגין שלא לברך שהחיינו בימים אלו (ש"ע תקנ"א ס"ז), רק כשחל עליו חיוב שזמנו עתה מברכין, כגון שעושה ברית או פדיון הבן, או שמברך שהחיינו על לידת הבת (שם), וע"פ האריז"ל נוהגין שלא לברך שהחיינו גם בשבתות (שער הכוונות שבעות) • מותר לקנות דירה חדשה, וכן מותר ליכנס לדירה חדשה, עד ר"ח אב, [אף שאין נוהגין לברך שהחיינו, מ"מ על בית חדש מברכין הטוב והמטיב כיון שבני ביתו שותפין בטובתו ולא שהחיינו, ואין הקפידא רק על שהחיינו], אך יש מונעין מכל זה משום סימן טוב, ויש להתנייען אם חכם • מותר לקנות כלים חדשים ויקרים, וכן מותר קניית בגדים חדשים עד ר"ח אב, ויש נוהגין להחמיר בקניית בגד חדש (אלהי רבה סק"ז), אך במקום צורך יש להקל • סיווד הבית נכון להחמיר שלא לסייד הבית, וזולת כשהתחיל לסייד מקודם שאז מותר לגמור הסיווד, וביה"נ מותר לסייד בכל אופן (אלהי רבה סק"ד).

זהירות בימים אלו: יש לזהר שלא להכות הילדים מפני חשש סכנה (ש"ע סי' ח), ועיקר הקפידא מסוף שעה רביעית עד סוף שעה תשיעית ביום (פמ"א מש"ז סק"ח) • יש לזהר שלא לילך בין חמה לצל, דהיינו שהולך במקום הצל, קרוב למקום זריחת החמה, דשם מצוי מוזיקן בימים אלו (משנ"ב ס"ק ק"ב) ורבים אין נוהגין בזה כהיום, ושומר פתאים ה'.

לקרב את הגאולה

כל אריכות הגלות הוא בחטא הזה שמדברים בשעת התפלה וזה פנות הפסוק (תהלים קז, ד)
"תני במדבר בשימוץ דרך" הינו: החולכים מדרך טוב לדרך עקם ותיעה ע"י שמדברים בתפלה ומחמת זה "עיר מושב לא מצאו", אבל כשישובו מהחטא הזה של הדבור בתפלה אז "וידריכם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב" שבזכות קבלתם הטובה לשתק בתפלה, יתקרב הגאולה השלמה במהרה
 מכתב קדש של הרה"ק רבי ישכר דב מבעליא זי"ע דף רט

ברכת מזל טוב לאנשי החשובים

ברכת מזל טוב

להרהגה"צ מרן ראש ישיבתינו שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו

הבה"ח אליעזר זאב ניין

בן בנו הרב יהושע שליט"א

יה"ר שיוכו לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל יוצ"ח,

להולדת הבן

הרה"ח יוסף קדיש פרידמאן שליט"א

חבר ועד קרן הבנין דקהילתנו קרית רמ"א בית שמש

בן הרה"ח אפרים שליט"א - חתן הרה"ח אהרן צבי סאקס שליט"א

הרה"ח אהרן גוטליב שליט"א

בן הרה"ח משה ברא"ב שליט"א - חתן הרה"ח אברהם צבי פפנהיים שליט"א

הרה"ח מיכאל אליעזר סאמעט שליט"א

מלמד תשוב"ר במוסדותינו הק' רמה ד' בית שמש

בן הרה"ח אשר זעליג ברייך שליט"א - חתן הרה"ח משה פישמאן שליט"א

הרה"ח שמעון דוב בער קרויס שליט"א

בן הרה"ח יהושע שליט"א - חתן הרה"ח שמעון סאקס שליט"א

להולדת הבת

הרה"ח נפתלי הירצקא פריש שליט"א

בן הרה"ח אהרן שליט"א - חתן הרה"ח מנחם ברי"ש הירש שליט"א

הרה"ח מנחם מענדל לויפער שליט"א

בן הרה"ח ישכר בעריש ברי"ג שליט"א - חתן הרה"ח משה אייזיק שפיצר שליט"א

הרה"ח אברהם יצחק העלער שליט"א - מאנסי

בן הרה"ח צבי מיכל שליט"א - חתן הרה"ח ישראל אברהם קלאר שליט"א

להכנס הבן לעוה"ת והמצוות

הרב יהושע קאהן שליט"א

בן מרן ראש הישיבה שליט"א - חתן כ"ק אדמו"ר מראחוב שליט"א

הרה"ח עמרם פערל שליט"א

בן הרה"ח אהרן שליט"א - חתן הרה"ח שמואל קרויס שליט"א

לנשואי הבת

הרה"ח משה שמואל סאמעט שליט"א - קרית יואל

בן הרה"ח אברהם שמחה ז"ל

לנשואי הבת עבי"ג בן

הרה"ח אלי קרויס שליט"א - מאנסי

משתתפי המגבית השנתי ירושלים - בית שמש

פרנס היום

הרב החסיד ברוך יעקב קרישבסקי שליט"א הרה"ח יוסף שמואל קרישבסקי שליט"א הרה"ח נתנאל קרישבסקי שליט"א לעילוי נשמות אביהם הרה"ח שמעון דוב ב"ר יוסף קדיש ז"ל נלב"ע י"ז תמוז תשמ"א

הרה"ח אליעזר פאמפ שליט"א לעי"נ אמו מרת אסתר דינה בבצ"ר בת"ר אליעזר ע"ה / נלב"ע כ"ב תמוז תשס"ט

הרה"ח מרדכי יצחק ליכטנשטיין שליט"א הרה"ח אהרן ליכטנשטיין שליט"א הרה"ח אשר אנשיל ליכטנשטיין שליט"א לעי"נ אביהם הרה"ח אברהם בנימין ב"ר יחיאל יעקב ע"ה נלב"ע כ"ז תמוז תשע"ג

הרה"ח משה קליין שליט"א הרה"ח צבי דוב קליין שליט"א לעי"נ אביהם הרה"ח ישעי' ב"ר מרדכי דוד ז"ל נלב"ע ט"ז תמוז תשע"ז

הרה"ח חיים מנחם בלענדער שליט"א לעי"נ אביו הרה"ח ירחמיאל ב"ר משה ע"ה / נלב"ע כ"א תמוז תשע"ו

הרה"ח ישכר דוב פרנקל שליט"א הרה"ח בנימין אהרן פרנקל שליט"א הרה"ח יהודה טרייטל פרנקל שליט"א לעי"נ אביהם הרה"ח אביגדור יחזקאל ב"ר שלום שכנא ז"ל נלב"ע ט"ז תמוז תש"פ

הרה"ח משה גוטליב שליט"א הרה"ח אברהם גוטליב שליט"א לעי"נ אמום האה"ח מזל בת"ר יוסף ע"ה / נלב"ע כ"א תמוז תשפ"ג

הרה"ח יהושע קאהן שליט"א לרגל הבר מצוה לבנו היקר שיחי' הרה"ח עמרם פערל שליט"א לרגל הבר מצוה לבנו היקר שיחי'

הרה"ח יוסף קדיש פרידמן שליט"א לרגל השמחה בהולדת בנו שיחי' הרה"ח נפתלי הירצקא שליט"א לרגל השמחה בהולדת בתו תחי'

הרה"ח מנחם מענדל לויפער שליט"א לרגל השמחה בהולדת בתו תחי' הרה"ח אהרן ברי"מ גוטליב שליט"א לרגל השמחה בהולדת בנו שיחי'

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר

יתברכו מן השמים כל אלו שתדמו להוצאות הגליון

לעי"נ הרה"ח אביגדור יחזקאל (פרענקל) ב"ר שלום שכנא ז"ל נלב"ע ט"ז תמוז תש"פ ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י המשפחה הע"י

הרה"ח אשר אנשיל ליכטנשטיין שליט"א לעי"נ אביו הרה"ח אברהם בנימין ב"ר יחיאל יעקב ז"ל נלב"ע כ"ז תמוז תשע"ג ת.נ.צ.ב.ה.

הרה"ח נתנאל קרישבסקי שליט"א לעי"נ אביו הרה"ח שמעון דוב ז"ל ב"ר יוסף קדיש ז"ל / נלב"ע י"ז תמוז תשמ"א ולעי"נ זקנו הרה"ח יוסף קדיש ז"ל ב"ר משה ז"ל / נלב"ע י"ז תמוז תש"א

הרה"ח אברהם יצחק העלער שליט"א לרגל השמחה במעונו בהולדת בתו תחי' יה"ר שירוה רוב נחת ממנה ומכל יוצ"ח הקידושא רבא בביהמ"ד זויעהאל מאנסי

הרה"ח יוסף קדיש פרידמאן שליט"א לרגל השמחה במעונו בהולדת בנו שיחי' יה"ר שירוה רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח השלום זכר בבית מדרשינו קרית רמ"א ביי"ש

הרה"ח משה גוטליב שליט"א הרה"ח אברהם גוטליב שליט"א לעי"נ אמום האה"ח מזל בת"ר יוסף ז"ל נלב"ע כ"א תמוז תשפ"ג ת.נ.צ.ב.ה.